

Нестеренко Д. В.<https://orcid.org/0000-0001-7695-4343>

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

КОВАЛЕНТНІСТЬ ЗВ'ЯЗКІВ У ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ

У статті розглянуто ключові види зв'язків у системі публічного адміністрування та їх особливості реалізації в українському просторі, що сприяють розвитку держави. Проведено теоретично-методологічний аналіз поняття «публічне адміністрування» та окреслено його специфіку. У роботі визначено, що публічне адміністрування являє собою державне управління, що зазнало розвитку та змінилось під впливом зовнішніх факторів, зокрема внаслідок євроінтеграційних процесів та реформування. У ході дослідження визначено, що суб'єктами публічного адміністрування слід вважати державу (у контексті органів державної влади), громаду (як місцеве самоврядування), бізнес (приватні суб'єкти господарювання) та суспільство (громадяни, місцеве населення). Визначено такі ключові види зв'язків у публічному адмініструванні: «державна – бізнес», «державна – громада», «державна – суспільство», «громада – бізнес», «громада – суспільство», «державна – держава», «громада – громада». Відзначено, що важливим аспектом таких зв'язків у сучасному публічному адмініструванні є те, що вони мають бути націлені на співпрацю, взаємодію та партнерство. Тобто кожен суб'єкт публічного адміністрування має не тільки бути корисним для іншого, але і отримувати позитивні результати співпраці і для себе. Розглянуто нормативно-правову базу, що регулює діяльність кожного виду зв'язку. Варто відмітити, що чинне законодавство України так чи інакше сприяє становленню ґрунтовної взаємодії між досліджуваними суб'єктами публічного управління. Слід виділити Закон України «Про публічно-приватне партнерство», Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки, постанову Кабінету Міністрів України «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики». У статті відображено особливості реалізації зазначених видів зв'язків в українському просторі та їх практичну значущість як для місцевого розвитку, так і для розвитку держави в цілому.

Ключові слова: держава, громада, бізнес, суспільство, публічне адміністрування, зв'язки суб'єктів, взаємодія.

Постановка проблеми. Для становлення в українському просторі ефективної системи публічного адміністрування необхідне розуміння її структурних елементів та зв'язків, що утворюються між ними. Саме ковалентність, рівень міцності та результативності, таких зв'язків сприяють державному розвитку. Розглядаючи публічне адміністрування як систему, що складається з суб'єктів, діяльність яких регламентується діючим законодавством та націлена на реалізацію законів та інших нормативно-правових актів виключно через прийняття адміністративних рішень, варто стверджувати, що така система об'єднує та існує виключно через обов'язкові зв'язки між такими суб'єктами публічного адміністрування [1, с. 10].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання щодо особливостей публічного адміністрування досліджувала низка вітчизняних дослідників, до наукових надбань яких ми звертались. Серед них: Семенчук Т., Кузьменко О., Зіборєва О., Білокур Є., Митяй О., Світовий О. та інші. Науковцями окреслено специфіку системи публічного адміністрування.

У контексті дослідження ковалентності зв'язків між суб'єктами публічного адміністрування ми звертались до праць науковців, серед яких Остапенко О., Барановська Т., Гришко С., Бойда С., Котковський В. та інші. У їх наукових напрацюваннях описуються окремі види зв'язків, їх теоретичне значення, нормативно-правове підґрунтя та практичні кейси реалізації. Однак, важливим

лишається комплексний підхід до дослідження питання зв'язків, що забезпечуються ефективність системи публічного адміністрування.

Постановка завдання. Метою статті є визначення ключових видів ковалентних зв'язків у публічному адмініструванні та дослідження їх особливостей реалізації.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі досі не закріплено на законодавчому рівні цільове тлумачення поняття «публічне адміністрування», а в науковому середовищі досі зустрічаються суперечки та порівняння двох понять – «публічне адміністрування» та «державне управління».

Семенчук Т. розглядає публічне адміністрування як «механізм, який з одного боку забезпечує надання суспільству послуг щодо законодавства, з іншого боку – реалізацію обраного типу політики, яку втілюють державні службовці» [2, с. 389]. Кузьменко О. трактує «публічне адміністрування» як «діяльність публічної адміністрації щодо задоволення загальних публічних інтересів соціуму» [3, с. 23]. Зіборєва О. підсумовує дослідження терміну «публічне адміністрування» у широкому полі «як професійну, оплачувану, фінансовану із державного та місцевих бюджетів діяльність державних органів та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, спрямовану на забезпечення прав, потреб та інтересів людини та громадянина, громадянського суспільства, суб'єктів підприємницької діяльності та інших учасників суспільних відносин у межах єдиної державної (публічної) політики». Разом з тим, відзначає, що у більш вузькому сенсі публічне адміністрування варто розглядати як дії органів державної влади та відповідних посадових осіб, що націлені на реалізацію заходів державної політики у кожній сфері життєдіяльності суспільства [4, с. 223]. В свою чергу, Білокур Є. у своїй праці зазначає, що публічне адміністрування це «вид публічно-владної діяльності з виконання публічно-управлінських, розпорядчих, сервісних, юрисдикційних та внутрішньо-організаційних заходів, здійснюваних суб'єктами публічної адміністрації у межах своїх повноважень, що спрямований на досягнення публічного інтересу в процесі гласної взаємодії з громадянським суспільством» [5, с. 46].

Водночас Бінько І. дійшов висновку, що публічне адміністрування за своїм сутнісним змістом направлений на досягнення остаточної мети механізму державного управління – ефективну реалізацію прав, свобод та інтересів суспільства,

що охороняються законом. [6, с. 46]. Таким чином, науковець наголошує на спільній меті публічного адміністрування та державного управління.

Аніщенко М. звертає увагу, що в сучасних дослідженнях науковці та при виконанні посадових обов'язків представники влади синонімом до поняття «державне управління» часто використовують саме термін «публічне адміністрування», що англійською звучить як «public administration» та перекладається безпосередньо як державне управління і використовується в управлінській та правовій сферах демократичних держав [7, с. 10]

Зокрема, Митяй О. та Світовий О. за результатами свого дослідження дійшли висновку, що за сутнісним змістом публічне адміністрування і є державним управлінням, проте видозмінним під впливом розвитку вітчизняної науки та державного сектору шляхом імплементації тенденцій європейського простору [8, с. 127-128]. Ми погоджуємось з цією думкою та в подальшому будемо розглядати публічне адміністрування у розуміння традиційного вітчизняного державного управління, система якого пройшла осучаснення під впливом євроінтеграційних процесів, нових підходів до реалізації функцій управління державою, децентралізації та інших змін спричинених зовнішнім середовищем.

У сучасних умовах для забезпечення ефективного соціально-економічного розвитку як окремих регіонів, так і держави загалом, необхідним є побудова та забезпечення злагодженої взаємодії між суб'єктами публічного адміністрування в різних галузях.

В. Терещук визначає «суб'єкти публічного адміністрування як суб'єкти адміністративного права, які здійснюють публічне адміністрування та мають статус цих суб'єктів». Відтак, поняття «публічне адміністрування» повинно інтерпретуватись як виконання публічних функцій в інтересах держави та суспільства, зокрема такими суб'єктами як органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування. [9, с. 89].

Суб'єкти публічного адміністрування функціонують у межах визначеної організаційної структури, що являє собою цілісну та впорядковану систему органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, посадові особи, а також установи, організації й окремі недержавні інституції, що згідно із чинним законодавством виконують публічні управлінські функції задля забезпечення суспільних інтересів [10]. Розглядаючи праці Світовича Р, можемо вважати за доцільне, що поруч з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, як суб'єктами публічного

адміністрування, що націлені на захист прав та інтересів громадян, повноправними учасниками публічного адміністрування можуть виступати як фізичні, так і юридичні особи. [11, с. 42].

Зважаючи на вищеописане, можемо стверджувати та притримуватись думки, що суб'єктами публічного адміністрування виступають:

1) держава – через органи влади різних рівнів (центральні та місцеві);

2) громада – у контексті об'єднання жителів, що постійно проживають у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальною одиницею, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр та орган місцевого самоврядування [12];

3) бізнес – недержавні, комерційні організації малого, середнього або великого розміру та організації з іноземними інвестиціями, що здійснюють свою діяльність на українській території згідно з чинним законодавством;

4) суспільство – як громадяни України, іноземці, особи без громадянства, які перебувають на території України; інститути громадянського суспільства, громадські об'єднання тощо.

Відтак, перед нами постає необхідність у розгляді ковалентних зв'язків між описаними суб'єктами, взаємодія яких забезпечує формування стійкої, цілісної системи публічного адміністрування.

Зв'язок «держава – бізнес». Під цим ми розуміємо співпрацю органів державної влади з приватними суб'єктами господарювання. На теперішньому етапі така взаємодія вже давно вийшла за рамки тендерних закупівель чи надання звітності в межах законодавства як приклад. Сьогодні зв'язок «держава – бізнес» має глибоке значення зі стратегічним направленням та націлений на забезпечення розвитку економічного потенціалу країни. Відзначимо, що важливе місце посідає публічно-приватне партнерство, що діє на договірній основі та відповідно до Закону України «Про публічно-приватне партнерство» такий договір «передбачає взяття та виконання приватним партнером перед публічним партнером обов'язку щодо фінансування (повного або часткового), створення та/або будівництва (нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт, технічне переоснащення) і технічного обслуговування об'єкта ППП, з передачею або без передачі приватному партнеру права на управління та/або експлуатацію об'єкта ППП та/або права на надання суспільно значущих послуг, у порядку та на умовах, визначених таким договором» [13].

Відтак, дійсним є те, що взаємодія «держава – бізнес» наразі направлена на партнерство і співробітництво різних професійних і соціальних груп, підвищення рівня життя країни, мінімізацію потенційних критичних моментів як для державного сектору, так і для господарської діяльності [14]. Саме це пояснюється залученням бізнес-організацій на постійній основі до діалогу, моніторингу проблемних питань та надання підтримки з боку владних структур. Наразі економічна та безпекова ситуація країни гостро відчутна безпосередньо для малого та середнього бізнесу. Як приклад, на території Київської області в рамках Комплексної програми «Конкурентоспроможна Київщина» на 2026–2027 роки було внесено зміни та започатковано надання одноразової безповоротної фінансової допомоги суб'єктам мікро-, малого та середнього підприємництва Київської області недержавної форми власності, на базі яких функціонують Пункти незламності [15]. Тобто мова йде про підтримку з боку державної влади бізнес-організацій, що забезпечують роботу таких пунктів та допомагають місцевому населенню.

Зв'язок «держава – громада». Ключовим аспектом посилення такої співпраці є реформи децентралізації в Україні. У ході євроінтеграційних процесів в українській реалії було імplementовано європейські стандарти системи управління. Децентралізація являє собою процес делегування повноважень, ресурсів і відповідальності від вищих владних органів до місцевого рівня. Ідея полягає у тому, що місцеві органи самоврядування більш обізнані у потребах свого населення та здатні ефективніше виконувати певні функції управління. Адже, як зазначають Остапенко О. та Барановська Т., і ми погоджуємось з цим, що територіальна громада виступає первинним суб'єктом місцевого самоврядування, а держава, в свою чергу, формує сприятливе середовище для її діяльності та вирішення питань місцевого значення, гарантуючи права та забезпечуючи законодавчим підґрунтям [16]. Як підсумовує Гришко С., направленість на співпрацю між державою та громадами втілюється через низку функцій та повноважень органів, що діють від імені держави та територіальних громад. Рамки та перелік таких функцій та повноважень для територіальних громад встановлюються державою та надає їм можливість здійснити розподіл за своїми інтересами між обласними, районними та місцевими радами [17].

При цьому місцеве самоврядування виконує дві ключові функції. Перша полягає у представництві та захисті інтересів місцевих громад, забезпечу-

ючи управління на рівні громади. Друга передбачає реалізацію завдань, делегованих центральною владою місцевим органам. Таким чином, місцеве самоврядування діє як автономна інституція, водночас взаємодіючи з державою для досягнення балансу інтересів [18, с. 16]. Тобто така взаємодія характерна тим, що держава виконує функцію «наглядача» за законністю прийнятих рішень органами місцевого самоврядування, а громади забезпечують реалізацію державної політики різних сфер на своїй території, відповідно до фінансових та адміністративних можливостей, що у їхньому підпорядкуванні.

Зв'язок «держава – суспільство». При такому виді зв'язку передбачається, що механізм зворотного зв'язку насамперед слугує інструментом донесення суспільних проблем до влади, а вже потім – засобом для проведення оцінки її діяльності. Саме завдяки такому формулюванню проблем влада отримує можливість вирішувати їх у співпраці з громадянським суспільством, що сприяє залученості суспільства та підвищенню ефективності діяльності органів влади [19, с. 5].

Співпраця органів влади та суспільства властива країні з демократичним устроєм, де потреби та комфорт населення є основою державної політики.

Сьогодні в Україні співпраця органів влади та громадянського суспільства найчастіше проявляється у наступних заходах [14]:

- організації спортивних та освітніх конкурсів із призовими місцями та нагородами;
- створення та інформування про можливості для молоді (стажування, оздоровчі чи освітні поїздки, табори, гранти);
- фінансова чи менторська підтримка соціальних ініціатив у рамках гранту, в тому числі підтримка молодіжних проєктів;
- реалізація спільних проєктів та заходів представництвами органів влади на різних рівнях.

Держава функціонує з метою задоволення суспільних інтересів, виступаючи своєрідним регулятором процесів. У стані «рівноваги» вона утримується від втручання в економіку, однак у разі порушення такого балансу першочергово вживає заходів для забезпечення стабільності, навіть якщо це суперечить інтересам окремих груп населення [14].

Також прикладом тісної співпраці органів влади з громадськістю є утворення при міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській,

районній, районній у м. Києві та Севастополі державній адміністрації громадських рад. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» громадські ради є тимчасовим консультативно-дорадчим органом, утвореним для сприяння участі громадськості у формуванні та реалізації державної, регіональної політики [20]. Тобто на законодавчому рівні забезпечується налагодження взаємодії між органами влади та громадянським суспільством через безпосереднє залучення останніх у прийнятті владних рішень.

Ще одним прикладом стратегічного забезпечення налагодження зв'язків між державним сектором та громадянським суспільством є Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки, затверджена Указом Президента України від 21.09.2021. Дана стратегія розроблена задля формування умов, що сприятимуть розвитку в українському суспільстві громадської ініціативи та самоорганізації, формування та діяльності інститутів громадянського суспільства, забезпечення партнерської співпраці між ними та органами державної влади, органами місцевого самоврядування [21].

Зв'язок «громада – бізнес». Задля сприяння розвитку територіальної громади, в першу чергу, необхідно зрозуміти ефективність використання її потенціалу – виробничих, природних, соціальних, кадрових та інших ресурсів. Кожен з цих аспектів у комплексі формує спроможність місцевої економіки та вектори її вдосконалення. Однак, як правило, через нестачу фінансового забезпечення місцеві органи стикаються з проблемою реалізації свого потенціалу. Зокрема, це провокує підвищення середнього віку населення місцевої громади, адже молодь виїжджає за її межі, для зовнішніх інвесторів – така місцевість не є привабливою для значних вкладень, а рівень життя населення буде падати. Як наслідок, стан життєдіяльності такої територіальної громади почне погіршуватись і існує імовірність, що таку територію може поглинути більш успішна сусідня громада.

З цього виникає потреба у залученості до співпраці з місцевою владою приватного сектору. Спираючись на регіональну специфіку, діалог між місцевим бізнесом і громадою також буде взаємовигідний. Для громади це сприятиме залученню додаткових інвестиційних коштів від місцевого бізнесу для вирішення локальних питань та завдань, а для приватних організацій – підтримка з боку

місцевої влади, формування портрету бізнесу, що зацікавлений у добробуті населення, сприяння в залученні до державних та регіональних програм розвитку малого та середнього бізнесу.

Гарним прикладом, підтримки приватного сектору на місцевому рівні є створення Центрив підтримки бізнесу, що слугують допоміжним інструментарієм запуску та підтримки малого та середнього підприємництва з вектором на економічний розвиток на місцях. Керуючись Законом України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» метою діяльності таких центрів є [22]:

- 1) створення необхідних умов, що сприятимуть розвитку малого і середнього бізнесу;
- 2) забезпечення розвитку суб'єктів підприємництва малого і середнього розміру задля створення конкурентного середовища та підвищення рівня їх конкурентоспроможності;
- 3) підтримка інвестицій та інновацій суб'єктів малого і середнього бізнесу;
- 4) підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва у процесі просування вироблених ними товарів (робіт, послуг) на внутрішній і зовнішній ринки;
- 5) забезпечення працевлаштування місцевого населення через створення сприятливих умов для початку підприємницьких ініціатив громадян.

Наступним прикладом ґрунтовної взаємодії територіальної громади та місцевого бізнесу є соціальне підприємство, що має за мету ціле-направлене вирішення соціально важливих проблем населення. Саме тому фінансова підтримка територіальних громад і сприяння економічного розвитку є важливими аспектами діяльності соціальних підприємств. Вони націлені на реалізацію локальних ініціатив та підтримують важливі сфери для життєдіяльності місцевого населення [23].

Одним з основних аспектів співпраці «громада – бізнес» є моніторинг місцевого ринку праці, рівня зайнятості населення та формування нових робочих місць, що стимулює підприємницьку активність і забезпечує надходження до місцевих бюджетів. Відтак, ми виділяємо наступні взаємопов'язані етапи такої взаємодії:

- 1) Місцева влада підтримує бізнес, відбувається впровадження програм/проектів підтримки бізнесу;
- 2) Бізнес масштабується та укріплюється;
- 3) Створюються нові робочі місця;
- 4) Місцеве населення працевлаштовується та залишається проживати в межах громади;
- 5) Громада зміцнює свій економічний стан.

Зв'язок «громада – суспільство». Такий вид зв'язку передбачає співпрацю між територіальною громадою у ролі органу місцевого самоврядування та населенням, що проживає в межах цієї територіальної громади. Цей вид взаємодії варто розглянути у контексті залученості населення до процесу виборів депутатів у міській, селищній, сільській ради. Даний зв'язок необхідно поділити на дві складові: громадяни, які балотуються, та громадяни, які голосують.

Конституцією України та Виборчим кодексом України визначаються критерії, за відповідності яких громадянин може балотуватися та стати кандидатом на відповідних виборах депутатів у міській, селищній, сільській ради. Тобто це можна розглядати як співпрацю між територіальною громадою та місцевим населенням, адже мешканець громади може брати участь у виборах, представляти інтереси суспільства у прийнятті управлінських рішень щодо життєдіяльності громади та входити до депутатського складу місцевого рівня.

Розглядаючи зв'язок між територіальною громадою та суспільством зі сторони громадян, які голосують, Конституцією України визначено, хто має право голосувати. Таким чином, законодавством регулюється право волевиявлення народу у виборчому процесі і відповідна категорія населення, беручи участь у таємному голосуванні, забезпечує реалізацію зв'язку «громада – суспільство».

Зв'язок «держава – держава». Формування ефективної взаємодії між органами державної влади як різного рівня, так і однакової юрисдикції є необхідною умовою для розвитку країни. Партнерська взаємодія між органами влади зазвичай відбувається у вигляді взаємних консультацій, переговорів, обміну досвідом та інформацією. Така співпраця насамперед спрямована на обговорення законопроектів, формування і впровадження державної політики у різних сферах, вирішення проблемних моментів, що виникають під час її реалізації, а також на оцінювання її ефективності. У результаті це сприяє більш чіткому формулюванню законодавчих норм, узгодженню державної політики з потребами місцевого рівня і належному виконанню повноважень органами місцевої влади [24].

Зокрема, співпраця між центральними органами влади полягає у горизонтальній лінії взаємодії. Яскравим прикладом такої взаємодії є обговорення і розробка законопроектів та національних, державних стратегій та програм, де зони відповідальності двох і більше центральних органів влади

мають точки дотику. Саме такі випадки потребують їх ґрунтовного діалогу для розуміння функцій діяльності кожного органу у спільній справі та ефективної реалізації державної політики у різних сферах.

Співпраця між центральним та місцевим органами влади, в свою чергу, має вертикальний характер взаємодії. Таким чином, центральний орган влади здійснює функції консультування, направлення та моніторингу діяльності місцевих органів у процесі впровадження державної політики з певної сфери.

Тобто, зв'язок «держава – держава» являє собою консолідацію зусиль різних органів влади між собою з метою вдосконалення реалізації державних політик у різних сферах для забезпечення розвитку держави.

Зв'язок «грумада – грумада». Така взаємодія полягає у налагодженні співпраці між територіальними грумадами задля обміну досвідом, допомоги у подоланні кризових ситуацій, реалізації спільних проєктів та їх спільного розвитку. Законом України «Про співробітництво територіальних грумад» окреслюється організаційно-правове підґрунтя такого співробітництва, визначаються принципи, форми, механізми співпраці грумад та її особливості стимулювання, фінансування і контролю [25].

Зокрема, можна виділити чотири переваги такої взаємодії грумад [26]:

1. Консолідація ресурсів (фінансових, природних, кадрових тощо) для стратегічних проєктів, що є важливими для розвитку всіх учасників взаємодії.
2. Гармонійний розвиток регіону в цілому та формування сприятливої екосистеми для залучення зовнішніх інвесторів.

3. Створення спільних установ для надання адміністративних, освітніх, соціальних та інших послуг та підвищення рівня їх якості.

4. Підвищення рівня впливу та довіри у співпраці з владою та інвесторами.

Змістовним прикладом такої взаємодії є партнерство територіальних грумад, що відповідно до Порядку реалізації експериментального проєкту із сприяння налагодженню системної взаємодії між територіальними грумадами задля зміцнення єдності та стійкості у подоланні наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2025 № 97, визначається як «форма співробітництва між партнерською грумадою та грумадою-форпостом у межах експериментального проєкту, що полягає в наданні грумаді-форпосту підтримки, зокрема на договірних засадах з партнерською грумадою за рахунок власних фінансових, матеріальних, людських та інших ресурсів партнерської грумади, а також інших джерел фінансування, не заборонених законодавством» [27]. Таким чином, даний експериментальний проєкт сприяє та окреслює межі співпраці між територіальними грумадами з метою вирішення актуальної проблеми у повоєнній відбудові.

Висновки. У ході дослідження було визначено ключові види зв'язків між суб'єктами публічного адміністрування. Вивчаючи специфіку та практичну значущість кожного з них, можна стверджувати, що описана ковалентність цих зв'язків у публічному адмініструванні є вагомою передумовою для державного розвитку, що має базу нормативно-правового регулювання на достатньому рівні та практичні кейси реалізації таких взаємодій.

Список літератури:

1. Основи публічного адміністрування : навч. посіб. / [Ю. П. Битяк, Н. П. Матюхіна, М. С. Ковтун та ін.] ; за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Вид. 2-ге, допов. та перероб. Харків : Право, 2021. 238 с.
2. Семенчук Т. Б. Сутність категорії публічне адміністрування та передумови її формування. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. № 42. С.385–390
3. Кузьменко О. В. Правова детермінація поняття публічне адміністрування. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2009. № 3. С.20–24
4. Зіборева О. Б. Поняття та ознаки публічного адміністрування. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2021. Вип.64 С. 220–223.
5. Білокур Є. І. Класифікація та дескрипція функцій публічного адміністрування. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2019. № 2. С. 44–54.
6. Бінько І. Публічне управління і публічне адміністрування: співвідношення понять. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2020. № 3-4. С. 41–47.
7. Аніщенко М.А. Теоретико-методологічні основи управління корупційними ризиками у діяльності органів влади. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом*. Серія: «Політичні науки та публічне управління». Випуск 3 (63). 2022. С. 7–12.

8. Митяй О. В., Світовий О. М. Дослідження понять «державне управління» і «публічне адміністрування». *Держава та регіони*. Сер. Держ. упр. 2018. Вип. 1. С. 124–128.
9. Терещук В. В. Поняття, ознаки та структура суб'єктів публічного адміністрування України. *Право і суспільство*. 2020. № 1 Ч. 2. С. 89–94
10. Поняття та система суб'єктів публічного адміністрування. Тести на державну службу. URL: <https://testderz.com/zno-pravo/admin-law-lecture/%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D1%8F%D1%82%D1%82%D1%8F-%D1%82%D0%B0-%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0-%D1%81%D1%83%D0%B1%D1%94%D0%BA%D1%82%D1%96%D0%B2-%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD/> (дата звернення: 30.03.2026)
11. Свистович Р. С. Суб'єкти публічної адміністрації: сучасний вимір. Видавничий дім «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». № 3 (3). 2017. С. 39–43
12. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 30.03.2026)
13. Про публічно-приватне партнерство: Закон України від 19.06.2025 № 4510-ІХ / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4510-20#Text> (дата звернення: 30.03.2026)
14. Нестеренко Д. В. Ковалентність зв'язків тріади «бізнес-влада-громада». Теорія та практика державного управління. 2020. Вип. 1, с. 83–91.
15. На Київщині запроваджено нові інструменти підтримки малого та середнього бізнесу (відео). Київська обласна військова адміністрація: офіційний веб-сайт. URL: <https://koda.gov.ua/na-kyuivshhyni-zaprovadzheni-novi-instrumenty-pidtrymky-malogo-ta-serednogo-biznesu-video/> (дата звернення: 30.03.2026)
16. Остапенко О. Г., Барановська Т. М. Територіальні громади як первинний суб'єкт місцевого самоврядування та реалізації муніципальної політики. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 10, 2015.
17. Гришко С. М. Інтереси держави та територіальних громад на місцевому рівні в Україні: теоретичне розуміння. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 13–14. С. 125–130.
18. Мішина Н. В., Волкова Д. Є. Ефективне місцеве самоврядування: конспект лекцій. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2025. 89 с.
19. Взаємодія суспільства та влади: конспект лекцій. Київ: Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського, 2018. 47 с.
20. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text> (дата звернення: 30.03.2026)
21. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки: Указ Президента України від 27.09.2021 № 487/2021 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text> (дата звернення: 30.03.2026)
22. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17/ed20250118#Text> (дата звернення: 30.03.2026)
23. Бойда С. В. Соціальне підприємництво як інструмент післявоєнної відбудови економіки України. *Економіка та суспільство*. 2023. № (58).
24. Котковський В. Р. Взаємодія місцевих і центральних органів влади щодо формування та реалізації державної політики: зарубіжний досвід. *Ефективність державного управління*. 2016, 49. С. 259–265.
25. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text> (дата звернення: 30.03.2026)
26. Міжмуніципальне партнерство як стратегічний ресурс розвитку громад: підсумки навчального курсу Школи стратегічного планування. Міжнародний фонд «Відродження»: веб-сайт. URL: <https://www.irf.ua/mizhmunicipyalne-partnerstvo-yak-strategichnij-resurs-rozvytku-gromad-pidsumky-navchalnogo-kursu-shkoly-strategichnogo-planuvannya/> (дата звернення: 30.03.2026)
27. Про реалізацію експериментального проекту із сприяння налагодженню системної взаємодії між територіальними громадами задля зміцнення єдності та стійкості у подоланні наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України: постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.2025 № 97 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/97-2025-%D0%BF/ed20250131#n31> (дата звернення: 30.03.2026).

Nesterenko D. V. COVALENTITY OF CONNECTIONS IN PUBLIC ADMINISTRATION

The article examines the key types of connections in the public administration system and their implementation features in the Ukrainian space, which contribute to the development of the state. A theoretical and methodological analysis of the concept of “public administration” was carried out and its specifics were outlined. It is determined in the work that public administration is a state administration that has undergone development and changed under the influence of external factors, in particular as a result of European integration processes and reforms. In the course of the study, it was determined that the state (in the context of state authorities), the community (as local self-government), business (private business entities) and society (citizens, local population) should be considered as subjects of public administration. The following key types of relations in public administration are defined: “state – business”, “state – community”, “state – society”, “community – business”, “community – society”, “state – state”, “community – community”. It was noted that an important aspect of such relations in modern public administration is that they should be aimed at cooperation, interaction and partnership. That is, each subject of public administration should not only be useful for others, but also receive positive results of cooperation for themselves. The normative and legal framework regulating the activity of each type of communication is considered. It is worth noting that the current legislation of Ukraine in one way or another contributes to the establishment of a thorough interaction between the studied subjects of public administration. The Law of Ukraine “On Public-Private Partnership”, the National Strategy for Promoting the Development of Civil Society in Ukraine for 2021–2026, and the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Ensuring Public Participation in the Formation and Implementation of State Policy” should be highlighted. The article reflects the peculiarities of the implementation of the specified types of connections in the Ukrainian space and their practical significance both for local development and for the development of the state as a whole.

Keywords: state, community, business, society, public administration, connections of subjects, interaction.

Дата першого надходження статті до видання: 01.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026